

**BLOMES DZIRNAVEZERA EKSPLUATĀCIJAS
(APSAIMNIEKOŠANAS) NOTEIKUMI**

Izstrādāti atbilstoši Ministru kabineta 2005.gada 27. decembra noteikumu Nr.1014 „Ūdens objektu ekspluatācijas (apsaimniekošanas) noteikumu izstrādāšanas kārtība” nosacījumiem.

1. Vispārīgie dati:

1.1. **ūdens objekta nosaukums** – Blomes dzirnavezers;

1.2. **atrašanās vieta** – Blomes pagasts, Smiltenes novads;

1.3. **ģeogrāfiskās koordinātas (nosacītais centrs)** -

Lat, lon: 57.433979, 25.777230

LKS: 606696, 367091

1.4. **ūdenstilpes kods** - 52445 (MK 30.03.2010. noteikumi Nr. 318 „Noteikumi par ūdenssaimniecisko iecirkņu klasifikatoru”);

1.5. **upes baseins, kurā atrodas ūdens objekts** – Gaujas upju baseina apgabals;

1.5.1. **upe, kur atrodas ūdens objekts** – Nigra;

1.5.2. **attālums no ietekas citā upē, jūrā, km** – 15;

1.6. **ūdens objekta veids:**

1.6.1. **dabīga ūdenstilpe** – n/a;

1.6.2. **dabīga ūdenstilpe ar mākslīgi mainītiem ūdens līmeņiem** - n/a;

1.6.3. **mākslīgs uzpludinājums (dīķis, ūdenskrātuve)**- ūdenskrātuve no 1899.gada;

1.6.4. **jaunveidots uzpludinājums (ūdenskrātuve, dīķis, kanāls)**- n/a;

1.7. **ūdens objekta saimnieciskās izmantošanas veids** - rekreācijai, amatierzvejai – makšķerēšanai (vadošais princips – Blomes ezera ilgtspējīga izmantošana; svarīgākais mērķis – ezera eutrofikācijas mazināšana).

2. Ūdens objekta raksturojums:

2.1. **morfometriskais un hidroloģiskais raksturojums:**

2.1.1. **ūdens objekta sateces baseins** – 1.5 km²;

2.1.2. **baseina relatīvā mežainība (%)** - 6;

2.1.3. **baseina relatīvā purvainība (%)** - 0;

2.1.4. **pavasara plūdu maksimālais caurplūdums**

Pavasara palu maksimālais caurplūdums, (m ³ /s)	Caurplūduma pārsniegšanas varbūtība, %				
	1%	2%	3%	5%	10%
	18.84	16.58	15.45	13.94	11.87

2.1.5. **minimālais caurplūdums:**

$Q_{\min 30d. 95\%}$ (m³/s) – 0.007

$Q_{\text{ekol.}}$ (m³/s) – 0.04

2.1.6. **normālais ūdens līmenis (NŪL) (m) LAS** – 91.8

2.1.7. **zemākais ūdens līmenis (ZŪL) (m) LAS** – 91.65

- 2.1.8. augstākais (plūdu) 1 % ūdens līmenis (AŪL) (m) LAS:**
91.95
- 2.1.9. kopējais ūdens objekta tilpums normālam ūdens līmenim (tūkst. m³) – 47.5;**
- 2.1.10. lietderīgais tilpums (tūkst. m³) – 47,5;**
- 2.1.11. virsmas laukums normālam ūdens līmenim (ha) – 3.36**
(kopējā ezera platība, no kuras 0.3 ha aizņem 4 ezera salas, ūdens virsmas laukums ir 3.06 ha);
- 2.1.12. ūdens objekta garums (km) – 0.54;**
- 2.1.13. ūdens objekta lielākais platums (km) – 0.095;**
- 2.1.14. ūdens objekta vidējais dziļums (m) – 1.6;**
- 2.1.15. ūdens objekta maksimālais dziļums (m) – 2.5;**
- 2.1.16. krasta līnijas garums (km) – 1.35;**
- 2.1.17. seklūdens zonas (dziļums mazāks par 0,5 m) platība (ha) - ~0.87;**
- 2.1.18. ilggadīgā vidējā notece gadā ūdens objektā – n/a**
- 2.1.19. ietekmēto zemju platība normālam ūdens līmenim (ha) – n/a;**

2.2. ūdens objekta ekoloģiskā stāvokļa raksturojums:

2.2.1. prioritārie ūdeņi (ūdens objekta atbilstība normatīvo aktu prasībām par virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāti)

Blomes dzirnavezers atbilst karpveidīgo zivju ūdeņiem, kuros dzīvo un iespējams nodrošināt karpu dzimtas (*Cyprinidae*) zivju, kā arī līdaku (*Esox lucius*), asaru (*Perca fluviatilis*) un zušu (*Anguilla anguilla*) eksistenci.

Blomes dzirnavezers atbilstoši MK 2002.gada 12.marta noteikumiem Nr.118 „Noteikumi par virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāti” nav iekļauts prioritārajos zivju ūdeņos, kā arī nav atzīts par riska ūdensobjektu (MK 2011.gada 31.maija noteikumi Nr. 418 “Noteikumi par riska ūdensobjektiem”).

2.2.2. ūdens objekta hidroloģiskā režīma ietekme uz piegulošo platību gruntsūdens līmeņiem

Hidroģeoloģiskos apstākļus Blomes ezera tuvumā galvenokārt ietekmē tā atrašanās vieta, ģeoloģiskā uzbūve un hidrotehniskā būve – regulējams aizsprosts (slūžas). Ģeomorfoloģiskās īpatnības, kā arī hidrogrāfiskais tīkls un klimatiskie apstākļi uz pazemes ūdeņu režīmu atstāj ievērojami mazāku ietekmi.

Blomes ciema teritorija pēc ģeomorfoloģiskā iedalījuma atrodas Vidzemes augstienes malā pie Ziemeļvidzemes pacēluma. Reljefs ir līdzens, paugurots ar izteiktu Nigras upes ieleju. Vietām sastopami plašāki lēzeni pārpurvoti reljefa pazeminājumi.

Kvartāra ūdens horizontu kompleksu veido bezspiediena (gruntsūdens), spiediena – bezspiediena un iespējams – pat spiediena, ūdens horizonti. Gruntsūdens horizonts galvenokārt veidojas atmosfēras nokrišņu infiltrācijas rezultātā, tas ir izplatīts visapkārt ūdenstilpei, ezera tiešā tuvumā gruntsūdens saplūst kopā ar virszemes ūdeņiem. Gruntsūdens plūsma kopumā ir orientēta tecēšanas virzienā uz Nigras upi (Blomes dzirnavezera).

Dzirnavezera krastos gruntsūdens horizonts ir dabiski neaizsargāts no potenciāli iespējamā piesārņojuma iekļūšanas tajā, jo tā iegulas dziļums ir neliels. To var ietekmēt pat iedzīvotāju saimnieciskā darbība (mazdārziņi, lopkopība, notekūdeņu attīrīšanas risinājumi). Ņemot vērā to, ka ezera kvartāra ģeoloģiskajā griezumā ir iespējama dūņu klātbūtne, arī gruntsūdens dabiskā kvalitāte nav augsta (satur paaugstinātu organisko vielu daudzumu).

Dzirnavezera austrumu pusē ir lielas meliorētās platības, kas rada no augsnes izskaloto vielu un organismu sedimentāciju (nogulsnešanos) ezerā. Īpaši intensīvi šis process norit pavasara palu un lielu lietavu laikā, kā arī situācijās, kad tiek veikta meliorācijas sistēmu tīrīšana vai atjaunošana.

2.2.3. hidrobiocenožu raksturojums, tajā skaitā dati par kopējo un virsūdens aizaugumu (%)

Blomes dzirnavezera veģetāciju raksturo Latvijas eitrofo ezeru tipiskās augu sugas – kalnes, kosas, vilkvālītes, lēpes, ūdensrozes, glīvenes, bultenes, elodejas, ežgalvītes, ūdensgundegas, daudzlapas un raglapas.

Virsūdens augu joslas platums vērtējams vidēji 2 - m platā vienlaidus joslā ar maksimālo sastopamības dziļumu līdz 2,0 m, nereti ūdenskrātuves krastos sastopamas kalme, diezgan reti – upes kosa, uzpūstais grīslis, vienkāršā ežgalvīte, parastā niedre, meža meldrs, reti sastopamas - platlapu vilkvālīte, bultene, purva pameldrs, platlapu cemere, u.c. tipiskās augu sugas.

Peldlapu augu joslā nelielas līdz 3 m platumā fragmentētas audzes veido dzeltenā lēpe, peldošā glīvene un diezgan reti sniegbaltā ūdensroze, parastā ežgalvīte, reti sastopama parastā mazlēpe, abinieku sūrene, bultene. Iegrimušo augu joslā reti sastopama raglape, lēpju un sniegbalto ūdensrožu zemūdens lapas, retāk sastopama

ūdensgundega, elodeja, skaujošā glīvene, vārpainā un mieturu daudzlape.

Blomes dzirnavezera gadījumā aizaugums ar ūdensaugiem nav būtisks (nepārsniedz 30% no spoguļvirsmas), augāja sastopamības maksimālais dziļums ir 2,2 m, virsūdens augājs konstatēts vidēji 2 m platā joslā un peldlapu 3 m platā, fragmentētā joslā, iegrimušais augājs joslu neveido.

2.2.4. ihtiofaunas raksturojums

Blomes dzirnavezera ūdens kvalitāte atbilst karpveidīgo zivju ūdeņiem, kuri ir piemēroti karpu (Cyprinidae) dzimtas zivju, līdaku (*Esox lucius*), asaru (*Perca fluviatilis*) un zušu (*Anguilla anguilla*) dzīvotnēm.

No zivsaimnieciskā viedokļa ūdenskrātuvi izmanto makšķerēšanai. Blomes dzirnavezera ir izstrādāti zivsaimnieciskās ekspluatācijas noteikumi (Zinātniskais institūts BIOR, 2015.), kuros novērtēti zivju krājumi. Veicot kontrolzveju (2015.) konstatētas 7 zivju sugas: plaudis, plicis, rauda, rudulis, līnis, ausleja un asaris:

- ar 8 – 18 mm tīkliem noķertas 4 sugu zivis: raudas 66%, ruduļi 24, asari 9%, pliči 1%;
- ar 20-30 mm tīkliem noķertas 4 sugu zivis: pliči 58%, ruduli 31%, raudas 9%, asari 2%;
- ar 40-70 mm tīkliem noķertas 2 sugu zivis: plauži – 95%, līņi 5%;
- ar mazo vadu noķertas 5 sugu zivis: plicis, rauda, rudulis, ausleja un asaris;

Blomes dzirnavezera zivju krājumu pamatmasu veido plauži, pliči, raudas, asari, ruduļi, līņi. Ūdenskrātuves ikgadējā potenciālā galveno makšķerēšanā izmantojamo sugu kopējā produktivitāte varētu būt ap 50 kg/ha (~0.2 t/gadā).

Blomes ezera zivju barības bāze (makrozoobentoss) vērtējama kā bagāta un daudzveidīga. Aprēķinot barības bāzi, netika biomasā iekļauti gliemji ar biomasu lielāku par 1 g (pārtikā neizmanto). Apsekošanas brīdī Blomes ezera makrozoobentosa vidējā biomasu bija 9,5 g/m², skaits attiecīgi 2300 eks./m². Zivju barības bāzes sadalījums pa ezera akvatoriju ir sadalīts viendabīgi un novērtējams kā bagāts visā ezerā. Ezera vidusdaļu var novērtēt kā ļoti nabadzīgu (biomasu - 1,1 g/m², skaits- 200 eks./m²).

Projekta "Zivju resursu pavairošana Smiltenes novada ezeros" ietvaros 2019.gadā Blomes ezers tika papildināts ar 400 vienvasaras līdaku mazuļiem. Projekta mērķis ir palielināt un atjaunot zivju resursus, radīt pamatu licencētās maksšķerēšanas ieviešanai un pilnveidot aktīvā tūrisma attīstību.

2.2.5. ekoloģiskā stāvokļa vērtējums un to ietekmējošie faktori

Blomes dzirnavezera ūdens kvalitāte atbilst labai ekoloģiskai kvalitātei. Temperatūra, ūdens caurredzamība, pH līmenis un skābekļa līmenis nepārsniedz robežas, kādas ir jānodrošina ezeram raksturīgo ekosistēmu funkcionēšanai. Piesārņojošo vielu koncentrāciju (fosfors, slāpeklis, BSP5, KSP) svārstības nepārsniedz robežas, kādas parasti raksturīgas dabiskai, antropoloģiski maz ietekmētai ūdenskrātuvei.

Blomes dzirnavezera ūdens bioloģiskie kritēriji norāda uz labas kvalitātes ūdeni:

- Fitoplanktona vidējais sastopamības biežums atbilst attiecīgā tipa virszemes ūdensobjektiem raksturīgajiem fizikāli ķīmiskajiem apstākļiem un būtiski nemaina ūdens caurredzamību. Fitoplanktona ziedēšanas biežums un intensitāte atbilst attiecīgā tipa virszemes ūdensobjektiem raksturīgajiem fizikāli ķīmiskajiem apstākļiem.
- Bezmugurkaulnieku sugu daudzveidības rādītāji neatšķiras no rādītājiem, kuri raksturīgi ezera stāvoklim, ko neietekmē antropogēnais piesārņojums.

Laika gaitā Blomes dzirnavezers no upju straujteses ekosistēmas ir pielāgojies ezera ekosistēmai, pilnībā iznīcinot šajā vietā bijušu straujteču biotopu.

2.3. ūdens objekta un tā piekrastes joslas saistība ar aizsargājamām teritorijām un aizsargājamiem dabas objektiem

Blomes dzirnavezers ir uz Nigras upes mākslīgi radīta ūdenskrātuve.

Atbilstoši īpaši aizsargājamo biotopu noteikšanas vadlīnijām saldūdens biotopa veida noteikšana ūdenskrātuvēm/uzpludinājumiem netiek piemērota, jo tie neatbilst īpaši aizsargājamo biotopu definīcijai un ir mākslīgi, cilvēka veidoti ūdensobjekti.

Tekošu īpaši aizsargājamo saldūdens biotopu statusam atbilst visi dabiski upju posmi ar akmeņainu, oļainu vai granšainu gultni, kuros

vidējais straumes ātrums ir lielāks par 0,2 m/s, kā arī visi dabiskie, nepārveidotie upju posmi neatkarīgi no straumes ātruma.

Iedambēti, pārrakti, padziļināti upju posmi, kuros vidējais straumes ātrums ir mazāks nekā 0,2 m/s, netiek uzskatīti par šo biotopu. Ūdenskrātuves (uzpludinājumi) nav iekļauti MK 2017.gada 20.jūnija noteikumos Nr. 350 „Noteikumi par īpaši aizsargājamo biotopu veidu sarakstu”, kuros ir iekļauti vairāku tipu dabiskas izcelsmes ezeri, kā arī tekoši saldūdens biotopi (par ko nav uzskatāmas ūdenskrātuvju teritorijas).

Dabas aizsardzības pārvaldes datubāzē nav pieejama informācija par mākslīgi veidotu ūdenskrātuvju ekoloģisko stāvokli: veģetāciju, sugu sastāvu, citiem tās ekoloģiskajiem un morfoloģiskajiem rādītājiem.

Blomes dzirnavezera teritorija neatrodas īpaši aizsargājamā dabas teritorijā vai mikroliegumā.

Analizējot pieejamo informāciju (tajā skaita Dabas datu pārvaldības sistēmas “OZOLS” un datubāzes: www.ezeri.lv), secināts, ka Blomes dzirnavezera un tā piekrastē līdz šim nav konstatētas īpaši aizsargājamās makrofitu sugas.

Atbilstoši Dabas datu pārvaldības sistēmai “OZOLS” tuvākās īpaši aizsargājamās dabas vērtības konstatētas 300 metrus leņpus aizsprostam pie Blomes tilta pār Nigru novērots Eirāzijas ūdrs (*Lutra lutra*).

Nigras upes dabiskā daļa posmā starp Blomes dzirnavezera un Nigras ūdenskrātuvi, kā arī posms augšpus Bērtuļu/Muinieku dzirnavezera no “Dzērvītēm” ir noteikts kā Eiropas nozīmes īpaši aizsargājama tekošu saldūdens biotops – Upju straujtecēs un dabiski upju posmi (biotopa kods: 3260_1).

Aptuveni 1,5 km Nigras upes posms leņpus “Dzērvītēm” līdz Blomes dzirnavu aizsprostam un nedaudz leņpus tam, kā arī atlikušais Nigras upes posms leņpus Nigras ūdenskrātuvei nav noteikta kā īpaši aizsargājama tekošu saldūdens biotops, jo upe ir būtiski ietekmēta dažādu vēsturiski veikto antropogēno darbību dēļ.

Aptuveni 30 m attālumā no dzirnavezera, Nigras upes labajā krastā atrodas “Aidu ozols”, kam noteikts dižkoka statuss.

2.4. ūdens līmeņa regulēšanas būvju raksturojums: -

- 2.4.1. aizsprosta virsas augstuma atzīme (m) LAS** 92.25;
- 2.4.2. aizsprosta virsas platums (m)** 5;
- 2.4.3. aizsprosta virsas garums pa asi (m)** 9;
- 2.4.4. aizsprosta nogāžu slīpums augšas bjefā un lejas bjefā –** 1:1.5, 1:1.5;
- 2.4.5. aizsprosta nogāžu nostiprinājuma materiāls augšas bjefā un lejas bjefā** - koks, akmens, betons, metāls;
- 2.4.6. ūdens novadbūves tips** – aizvars (slūžas);
- 2.4.7. ūdens novadbūves pārgāzes augstuma atzīme (m) LAS** - 91.7;
- 2.4.8. ūdens novadbūves dibena augstuma atzīme (m) LAS** – 88.8;
- 2.4.9. hidroelektrostacijas vai dzirnavu raksturojums** *n/a*;
- 2.4.9.1. *aprēķina spiediens (m)*;
- 2.4.9.2. *aprēķina caurplūdums (m^3/s)*;
- 2.4.9.3. *turbīnu tips*;
- 2.4.9.4. *turbīnu skaits*;
- 2.4.9.5. *turbīnu jauda (kW)*;
- 2.4.9.6. *pievadkanāla garums (m)*;
- 2.4.9.7. *atvadkanāla garums (m)*;
- 2.4.9.8. *upes posma garums starp pievadkanālu un atvadkanālu (m)*.

3. Ūdens objekta ekspluatācijas nosacījumi:

3.1. hidrotehnisko būvju ekspluatācijas nosacījumi *n/a*;

- 3.1.1. *noteces regulēšanas pasākumi*;
- 3.1.2. *hidromezgla darbība ārkārtējos (plūdu) apstākļos*;
- 3.1.3. *minimālā vai ekoloģiskā caurplūduma tehniskais nodrošinājums*;
- 3.1.4. *ūdens resursu izmantošana mazūdens periodā*;
- 3.1.5. *darbības ierobežojumi zivju nārsta periodā*.

3.2. saimnieciskās darbības nosacījumi:

3.2.1. ūdens objekta izmantošana ekspluatācijas noteikumos paredzētās saimnieciskās darbības veikšanai

Blomes dzirnavezera izmantošana jāveic atbilstoši spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem - Zvejniecības likums; Ūdens apsaimniekošanas likums; MK 22.12.2015. noteikumi Nr. 800 „Makšķerēšanas, vēžošanas un zemūdens medību noteikumi” prasībām.

Cita veida rekreācijas pasākumu (peldēšana, nemotorizētu ūdens transportlīdzekļu izmantošana, sacensības, masu pasākumi u.c.)

intensitāte Blomes dzirnavezērā nav liela, tādēļ šādu pasākumu ierobežošana vai koncentrēšana noteiktās ezera vietās nav nepieciešama.

Atbilstoši “Blomes dzirnavezera zivsaimnieciskās ekspluatācijas noteikumi” (BIOR, 2015.) ezerā rūpnieciskā zveja nav paredzēta, ezeru izmanto tikai makšķerēšanai, ievērojot Ministru kabineta 22.12.2015. noteikumu Nr. 800 “Makšķerēšanas, vēžošanas un zemūdens medību noteikumi” nosacījumus.

Dzirnavezērā var organizēt licencēto makšķerēšanu ievērojot Ministru kabineta 22.12.2015. noteikumu Nr. 799 “Licencētās makšķerēšanas, vēžošanas un zemūdens medību kārtība” prasības. Šo noteikumu paredzētajā kārtībā ir jāizstrādā licencētās makšķerēšanas nolikums, kurā var tikt paredzētas atkāpes no vispārējiem makšķerēšanas noteikumiem, ja:

- tiek nodrošināta regulāra zivju krājumu papildināšana makšķernieku vajadzībām, ielaižot zivis, kas ir galvenie makšķerēšanas objekti (līdakas, karpas, u.c.);
- noteikta pašvaldības vai Valsts vides dienesta pilnvarota persona, kas piedalās vides un zivju resursu aizsardzības un uzraudzības pasākumos;
- tiek veikti Valsts vides dienesta ieteiktie pasākumi dzirnavezera ekoloģiskā stāvokļa uzlabošanai vai saglabāšanai;
- makšķerniekiem tiek sniegti noteikti pakalpojumi, kas var ietvert makšķerēšanas vietu aprīkošanu un sakopšanu, atpūtas vietu izmantošanas iespējas, laivu un makšķerēšanas rīku īri, konsultācijas par makšķerēšanas vietām u.c.

Blomes dzirnavezērā ir pietiekami labi apstākļi zivju nārstam un attīstībai, nav nepieciešami papildus pasākumi zivju dzīvotņu un nārsta vietu uzlabošanai.

Ezerā jāturpina zivju mazuļu mākslīgā pavairošana:

- līdakas – kāpuri 2000 gab./gadā, vai mazuļi 400 gab./gadā;
- karpas – divvasaru (mazāku karpu ielaišana nav efektīva, jo tās pieejamas līdakām) 200 gab./gadā;
- sudrabkarūsas – 400 gab./gadā.

Ja ezera zivju resursus papildina ar citu zivju sugām (piemēram, citām plēsīgām vai augēdāju zivīm), tad lēmumu pieņemšanā jāiesaista zivju nozares speciālisti, kas var pamatot konkrētas zivju sugas ielaišanas nepieciešamību, skaitu un noteikt radītās ietekmes monitoringa pasākumus.

Ja infrastruktūras objektu izveidošana, uzturēšana vai likvidēšana ir saistīta ar rakšanu, būvniecību vai citām aktivitātēm ezera gultnē vai ūdenī, kas var atstāt nelabvēlīgu ietekmi uz zivju resursiem, pirms darbības uzsākšanas ir jānodrošina zivsaimnieciskā ekspertīze atbilstoši MK 2001. gada 8.maija noteikumu Nr.188 "Saimnieciskās darbības rezultātā zivju resursiem nodarītā zaudējuma noteikšanas un kompensācijas kārtība" prasībām. Darbu veikšanā ir jāņem vērā attiecīgās ekspertīzes ieteikumi un nosacījumi.

Lai novērstu zivju slāpšanu ziemas periodā, nepieciešams veidot āliņģus. Jau laikus 1 hektāra platībā ledū vajadzētu izcirst 4–6 āliņģus. Lai āliņģi neaizsaltu, tos nosedz ar niedrēm. Tā ir efektīvākā metode. Labus rezultātus dod ūdens pārliešana no viena āliņģa otrā. Vēlams arī ūdenstīpē ik pa gabalam no ledus notīrīt sniegu. Saules stari ledu ārda, un zem ledus fotosintēzē rodas skābeklis.

3.2.2. piekrastes platību izmantošana ūdens objekta aizsargjoslā

Blomes dzirnavezera piekrastei ir jābūt publiski pieejamai telpai un jākalpo gan rekreācijai, gan atraktīvai un ērtai publisko un sabiedrisko objektu sasaistei.

Rekreācijas infrastruktūras objektā (pie peldvietas) ir jānodrošina videi draudzīga uzturēšana un ekspluatācija atbilstoši spēkā esošo normatīvo aktu prasībām un labas prakses paraugiem.

Blomes dzirnavezērā ierīkotā peldēšanās vieta nav oficiāli ierīkota peldvieta, līdz ar to tai netiek veikts regulārs monitorings par peldvietas ūdens kvalitāti. Ņemot vērā to, ka Blomes dzirnavezers tiek izmantots rekreācijas nolūkos, būtu vēlams veikt pašvaldības finansētu peldēšanās vietas monitoringu – ūdens kvalitātes novērtējumu vismaz vienu reizi mēnesī peldēšanas sezonas laikā (no 15. maija līdz 15. septembrim). Šāds monitorings būtu veicams kā vienreizējs pasākums situācijās, kuras izraisījusi cilvēku pieplūdums (piemēram, dažādas vasaras nometnes), vai redzami pasliktinājusies ezera ūdens kvalitāte (ezera ziedēšana vai zilaļģes).

Dabas un novadu tūrisma takas gar un ap dzirnavezeru organizējamas, ievērojot piesardzības principu, saglabājot kokus, neaizsprostojot ūdens teces, mazos grāvīšus un tml., izmantojot dabīgo reljefu.

Dabīgo krasta ainavu aizsardzībai un ekspozīcijai, kā arī tauvas joslas principu nodrošināšanai akvatorijā var izvietot krastmalas laipas, izstrādājot atbilstošu labiekārtojuma būvprojektu. Labs elements ir izveidotās makšķerēšanas vietas, kas arī nodrošina krasta līnijas aizsardzību. Šādi elementi ir attīstāmi un jāparedz līdzekļi to uzturēšanai arī nākotnē.

Blomes dzirnavezera labiekārtošanā un atpūtas pasākumu organizēšanā ievēro šādus noteikumus:

- ja teritorijas labiekārtošana, atbilstoši izstrādātam tehniskam projektam, ietver būtisku zemsedzes pārvietošanu un reljefa pārveidošanu, stādījumu veikšanu vai mazo arhitektūras formu izvietojumu ar nolūku ierīkot teritoriju rekreācijas un atpūtas vajadzībām, pašvaldība un Būvvalde var izvirzīt prasības virszemes ūdensobjekta aizsargjoslas labiekārtojumam un apstādījumu sistēmas plānojumam;
- izvēloties ezera labiekārtojuma infrastruktūras elementus vēlamā piesaistīt ainavu arhitektu;
- lieli rekreācijas un sporta pasākumi nav atļaujami zivju nārsta laikā.

3.2.3. ūdens objekta izmantošana citām saimnieciskām darbībām

Cita veida saimnieciskā darbība Blomes dzirnavezerā ir veicama atbilstoši spēkā esošo normatīvo aktu prasībām.

Ja saimnieciskā darbība ir saistīta ar potenciālu nelabvēlīgu ietekmi uz zivju resursiem, pirms darbības uzsākšanas ir jānodrošina zivsaimnieciskā ekspertīze atbilstoši 08.05.2001. MK noteikumu Nr.188 "Saimnieciskās darbības rezultātā zivju resursiem nodarītā zaudējuma noteikšanas un kompensācijas kārtība" prasībām. Saimnieciskā darbība ir pieļaujama, ja, atbilstoši ekspertīzes slēdzienam, tā nav saistīta ar būtisku nelabvēlīgu ietekmi uz Blomes ezera zivju resursiem. Konkrētās saimnieciskās darbības veikšanā ir jāņem vērā attiecīgās ekspertīzes ieteikumi un nosacījumi.

Dzirnavezera DR daļā abos krastos veidojas izteiktākas niedru audžu platības, kuras vietām tiek regulāri izplautas. **Niedru plaušanu** nepieciešams turpināt, lai ierobežotu to izplatību atsevišķās vietās

rietumu un austrumu, kā arī dzirnavezera dienvidu daļā (skatīt 1.pielikumu). Rekomendējama piekrastes ūdensaugu platību pļaušana un izvākšana atsevišķos posmos:

- Uzsākot ūdensaugu pļaušanu, vispirms jāatbrīvojas no virsūdens (piemēram, parastās niedres) un peldošajiem (piemēram, dzeltenās lēpes) ūdensaugiem.
- Dabiskās ūdenstilpēs (ezeros) niedru izpļaušana ir jāveic pakāpeniski, izpļaujot līdz pat 50 m garus ezera litorāla posmus 3 – 4 reizes gadā, un jāatkārto 2 – 3 gadus pēc kārtas . Niedres pļauj zem ūdens virsmas un iespējami tuvu ezera gultnei.
- Izpļautā ūdensaugu masa pēc iespējas lielākos apjomos ir jāizvieto pagaidu uzglabāšanas vietās un vēlāk jāpārvieta uz kompostēšanas vietu. Izpļauto ūdensaugu pagaidu uzglabāšanās vietai ir jāatrodas ārpus ūdenskrātuves viļņošanās zonas, jo kopā ar ūdensaugiem zaļo masu no ūdenskrātuves tiek izņemta arī daļa no tajā esošajām barības vielām. Atrodoties pagaidu uzglabāšanas vietās, zaļās masas apjomi ievērojami samazinās, jo no tiem iztvaiko uzkrātais ūdens. Šī iemesla dēļ zaļo masu pagaidu izvietošanas vietās ir jāuzglabā pēc iespējas ilgāk.
- Lai atvieglotu nopļauto augu transportēšanu, pļaušana jāplāno dienā, kad vējš pūš krasta virzienā. Vispirms izpļauj brīvu joslu. Pļaušanas laikā ar grābekli novirza niedres uz izpļauto joslu, un vējš tās pūš uz krastu. Pļaušanai vislabāk izmantot speciālu aprīkojumu, piemēram, nelieliem pļaušanas apjomiem (ūdenstilpēm līdz 2000 m²) noder niedru pļāvēji „Elis”, „Dorocutter” vai cita veida tehniku.
- Atbilstoši Ministru kabineta 13.06.2006. noteikumos Nr.475 “Virszemes ūdensobjektu un ostu akvatoriju tīrīšanas un padziļināšanas kārtība” noteiktajam – nopļautos ūdensaugus savāc, lai novērstu atkārtotu ūdensobjekta piesārņošanu ar viegli noārdāmām organiskām vielām un sedimentu uzkrāšanos.

Derīgo izrakteņu ieguve Blomes dzirnavezera akvatorijā un tauvas joslā ir aizliegta.

Tauvas joslas izmantošana veicama saskaņā ar Zvejniecības likuma 9. pantu.

Blomes dzirnavezērā jānodrošina brīva piekļuve ūdens ņemšanas vietai, kuru pēc pašvaldības policijas vai citu operatīvo dienestu pieprasījuma var izmantot **ugunsdzēsības vajadzībām**.

Jānodrošina ezera **krastu attīrīšana no krūmiem**. Blomes dzirnavezera krasti galvenokārt ir apdzīvoti un kopti, tajos nav izteiktas krūmu joslas. Turpmāk ir vēlams turpināt dzirnavezera krastu apsaimniekošanu pļaujot zāli un ierobežojot krūmu izplatīšanos tā krastos, lai ilgtermiņā saglabātu atklātus krastus un tie pilnībā neaizaugtu ar koku un krūmu pioniersugām (kārkliem, bērziem, u.c.)

Blomes dzirnavezērā esošo **hidrotehnisko būvju uzraudzība** un lietošana jānodrošina atbilstoši normatīvo aktu prasībām, tajā skaitā pašvaldības saistošajiem noteikumiem.

Nepieciešams izstrādāt Blomes dzirnavezera slūžu (aizsprosta) pārbūves tehnisko projektu. Izvēlēties hidrobūvi – pārgāznes sliksni, kas nodrošina pastāvīgu ūdens līmeni. Rekonstrukcijas laikā veikt ezera sanesumu (dūņu) tīrīšanu pie slūžām.

Slūžu pārbūve ir saistīta ar rakšanu, būvniecību un citām aktivitātēm ezera gultnē un ūdenī, kas var atstāt nelabvēlīgu ietekmi uz zivju resursiem, tādēļ pirms darbības uzsākšanas ir jānodrošina zivsaimnieciskā ekspertīze atbilstoši MK 2001. gada 8.maija noteikumu Nr.188 "Saimnieciskās darbības rezultātā zivju resursiem nodarītā zaudējuma noteikšanas un kompensācijas kārtība" prasībām. Darbu veikšanā ir jāņem vērā attiecīgās ekspertīzes ieteikumi un nosacījumi.

3.2.4. prasības zivju aizsardzības un pārvades ierīcēm

Blomes dzirnavezērā nav uzstādītas zivju aizsardzības iekārtas vai izbūvēts zivju migrācijas ceļš.

3.2.5. zivju nārsta nodrošinājums un citas dabas aizsardzības prasības

Zivju nārsta periods parasti norit no 1. aprīļa līdz 20. jūnijam. Precīzu nārsta perioda sākumu un noslēgumu noteikt nav iespējams. Nārsta perioda garums ir mainīgs un atkarīgs no konkrētā gada apstākļiem – temperatūras režīma, ledus segas pastāvēšanas ilguma u.c.

Zivju nārsta aizsardzībai šajā periodā ezerā vai tā tiešā tuvumā nav pieļaujami būvdarbi, kas var atstāt nelabvēlīgu ietekmi uz zivju nārstu vai ikru attīstību (būvdarbi, kas saistīti ar ezera gultni vai ūdeni, būvdarbi, kas saistīti ar augstu ūdens piesārņošanas risku un tamlīdzīgi).

Blomes dzirnavezērā ir pietiekami labi apstākļi zivju nārstam un attīstībai, tādēļ nav nepieciešams veikt zivju dzīvotņu un nārsta vietu uzlabošanas pasākumus.

Ierobežojumi makšķerēšanai (arī makšķerēšanas sacensību rīkošanai): Makšķerēšanas kārtību Latvijas iekšējos ūdeņos nosaka MK 22.12.2015. noteikumi Nr. 800 „Makšķerēšanas, vēžošanas un zemūdens medību noteikumi”. Uz makšķerēšanu Blomes dzirnavezērā attiecas tās pašas prasības, kas uz citām saldūdens ūdenstilpēm. Šajos noteikumos noteiktie makšķerēšanas ierobežojumi ir pietiekami sekmīgai zivju nārsta aizsardzībai.

Gan licencētās makšķerēšanas, gan makšķerēšanas sacensību organizēšana notiek, pamatojoties uz konkrētiem nolikumiem. Šie nolikumi jāaskaņo virknē institūciju, tāpēc ekspluatācijas noteikumos vispārēju licencētās makšķerēšanas un makšķerēšanas sacensību organizēšanas ierobežojumu noteikšana Blomes dzirnavezera zivju nārsta periodā nav nepieciešama.

Citi ierobežojumi:

Zivju nārsta periodā (~no 1. aprīļa līdz 20. jūnijam) visā Blomes dzirnavezera platībā nav pieļaujami ezera tīrīšanas, padziļināšanas, krastu nostiprināšanas vai citi darbi, kas saistīti ar vērā ņemamu ietekmi uz Blomes dzirnavezera gultni vai ūdeni.

3.2.6. īpaši nosacījumi makšķerēšanai

Makšķerēšanas kārtību Blomes dzirnavezērā nosaka MK 2015.gada 22.decembra noteikumi 800 "Makšķerēšanas, vēžošanas un zemūdens medību noteikumi". Šajos noteikumos iekļautais regulējums nodrošina pietiekamu zivju resursu aizsardzību un papildus nosacījumi netiek izvirzīti.

3.2.7. peldošo līdzekļu izmantošanas kārtība

Peldošo līdzekļu izmantošana jāveic atbilstoši MK 2016. gada 9.februāra noteikumu Nr. 92 "Noteikumi par kuģošanas līdzekļu satiksmi iekšējos ūdeņos" prasībām. Peldošo līdzekļu reģistrācija jāveic MK 2008.gada 25.marta noteikumu Nr. 213 „Ceļu satiksmes drošības direkcijā reģistrējamo kuģošanas līdzekļu reģistrācijas kārtība” noteiktajā kārtībā.

Sporta sacensību vai citu publisko pasākumu organizēšanu ezera akvatorijā jāsaskaņo ar pašvaldību.

Motorizēto ūdens transporta līdzekļu izmantošana Blomes dzirnavezērā ir aizliegta.

3.2.8. pašvaldības pieņemtie saistošie noteikumi, kas nosaka ūdens objekta izmantošanu

Šī dokumenta sagatavošanas brīdī pašvaldībā nav izdoti saistošie noteikumi par pašvaldības teritorijā esošo ūdenstilpju izmantošanu.

3.3. saimnieciskās darbības veicēja pienākumi un tiesības

Saimnieciskās darbības veicēja pienākums ir ievērot šo ekspluatācijas noteikumu un spēkā esošo normatīvo aktu prasības, kā arī iespēju robežās rūpēties, lai šo noteikumu un normatīvo aktu prasības ievērotu arī citas fiziskas un juridiskas personas.

Ja saimnieciskā darbība ir saistīta ar infrastruktūras objektu izveidošanu, rekonstrukciju un ekspluatāciju, kuras ietvaros paredzēti rakšanas, tīrīšanas, būvniecības u.c. darbi, kas saistīti ar Blomes ezera gultni un ūdeni, tie jāveic atbilstoši attiecīgo normatīvo aktu (2006. gada 13. jūnija MK noteikumi Nr.475 "Virszemes ūdensobjektu un ostu akvatoriju tīrīšanas un padziļināšanas kārtība" u.c.) prasībām.

Ja infrastruktūras objektu izbūve, rekonstrukcija un ekspluatācija vai cita saimnieciskā darbība ir saistīta ar potenciālu nelabvēlīgu ietekmi uz zivju resursiem, pirms darbības uzsākšanas ir jānodrošina zivsaimnieciskā ekspertīze atbilstoši 08.05.2001. MK noteikumi Nr.188 "Saimnieciskās darbības rezultātā zivju resursiem nodarītā zaudējuma noteikšanas un kompensācijas kārtība" prasībām. Konkrētās saimnieciskās darbības veikšanā ir jāņem vērā attiecīgās ekspertīzes ieteikumi un nosacījumi.

Zivju resursu pavairošana ir jāveic atbilstoši MK 2015.gada 31.marta noteikumu Nr.150 "Kārtība, kādā uzskaita un dabiskajās ūdenstilpēs ielaiž zivju resursu atražošanai un pavairošanai paredzētos zivju mazuļus, kā arī prasības attiecībā uz mākslīgai zivju pavairošanai pielāgotu privāto ezeru izmantošanu" prasībām.

3.4. saimnieciskās darbības veicēja darbība ārkārtējos dabas apstākļos

Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests koordinē Civilās aizsardzības un katastrofas pārvaldīšanas likumā noteikto pasākumu kopumu, kurus īsteno valsts un pašvaldību institūcijas un sabiedrība, lai nodrošinātu cilvēku, vides un īpašuma drošību, kā arī īstenotu atbilstošu rīcību katastrofas un katastrofas draudu gadījumā.

Pēc pašvaldības policijas vai citu operatīvo dienestu pieprasījuma jānodrošina brīva piekļuve ūdens ņemšanas vietai dzirnavezērā.

Saimnieciskās darbības veicējam ir tiesības ziņot Valsts vides dienesta Vidzemes reģionālai vides pārvaldei par fiziskajām un juridiskajām personām, kuras neievēro ezera akvatorijas un piekrastes aizsardzības režīmu, kā arī Blomes dzirnavezera ekspluatācijas (apsaimniekošanas) noteikumus.

4. Institūcijas, kas kontrolē ekspluatācijas noteikumu ievērošanu:

- Smiltenes novada pašvaldības policija;
- Smiltenes novada iestāžu un uzņēmumu amatpersonas savas kompetences ietvaros.

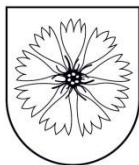
Saskaņojums ar:

- 1) Valsts vides dienesta reģionālo vides pārvaldi;
- 2) Smiltenes novada domi;
- 3) Valsts zinātnisko institūtu "Pārtikas drošības, dzīvnieku veselības un vides zinātniskais institūts".

5. Papildmateriāls:

Pielikums. Blomes dzirnavezera DR daļa, kurā nepieciešama regulāra piekrastes ūdensaugu izplaušana.

SMILTENES NOVADA DOME

Reģ. Nr. 90009067337, Dārza iela 3, Smiltene, Smiltenes novads, LV-4729
tālr.: 64774844, fakss: 64707583, e-pasts: dome@smiltene.lv

Smiltenē

Datums skatāms laika zīmogā. Nr. SND/7.3.71.1/123

Uz 20.01.2021. Nr.010/20

VIDES KONSULTĀCIJU BIROJS, SIA

nosūtīšanai e-adresē:

birojs@vkb.lv

Smiltenes novada dome iepazīs ar SIA “Vides konsultāciju birojs” 20.01.2021. vēstuli Nr.010/20 “Par projektu saskaņošanu”, 30.12.2020. iesniegtajiem Bilskas ezera, Blomes ezera un Vidusezera ūdens ekspluatācijas (apsaimniekošanas) noteikumiem un 18.01.2021. iesniegtajiem Tepera ezera un Tiltleju ezera ekspluatācijas (apsaimniekošanas) noteikumiem, kurus SIA “Vides konsultāciju birojs” izstrādājis laika periodā no 27.11.2019.

Smiltenes novada dome secina, ka izstrādātie dokumenti atbilst Līguma Nr. SND-S-PA/AP/LKPP/1-19 nosacījumiem un nav pretrunā ar 2005.gada 27.decembra Ministru Kabineta noteikumiem Nr.1014 “Ūdens objektu ekspluatācijas (apsaimniekošanas) noteikumu izstrādāšanas kārtība” un tai nav iebildumu pret izstrādātajos dokumentos iekļautajiem ezeru ekspluatācijas (apsaimniekošanas) nosacījumiem.

Smiltenes novada dome savas kompetences ietvaros saskaņo Bilskas ezera, Blomes ezera, Vidusezera, Tepera ezera un Tiltleju ezera ekspluatācijas (apsaimniekošanas) noteikumus ar nosacījumu, ka, pēc visu vajadzīgo saskaņojumu veikšanas, dokumenti tiek iesniegti apstiprināšanai Smiltenes novada domes sēdē.

Izpilddirektors

A.Lapiņš

Punkstiņa 26197572

DOKUMENTS IR PARAKSTĪTS ELEKTRONISKI AR DROŠU ELEKTRONISKO PARAKSTU
UN SATUR LAIKA ZĪMOGU

Rīgā

Datums skatāms laika zīmogā Nr. 1-9/40-e
Uz 15.12.2020. Nr. 308/20

SIA “Vides Konsultāciju Birojam”

*Par ekspluatācijas (apsaimniekošanas)
noteikumu saskaņošanu*

Pārtikas drošības, dzīvnieku veselības un vides zinātniskais institūts „BIOR” (turpmāk – Institūts) iepazīnās ar SIA “Vides Konsultāciju Birojs” 15.12.2020. vēstuli Nr. 308/20 „Par Blomes dzirnavezera ekspluatācijas (apsaimniekošanas) noteikumiem” un tai pievienotos ekspluatācijas (apsaimniekošanas) noteikumus Blomes dzirnavezera (Smiltenes novada Blomes pagastā) (turpmāk – Noteikumi). Noteikumi izstrādāti 2020. gadā, tos izstrādājis SIA “Vides Konsultāciju Birojs.

Noteikumos ir norādīts, ka Blomes dzirnavezera sateces baseins ir maz ietekmēts apbūves, lauksaimniecības zemju un meliorētu platību kopums. Blomes dzirnavezera ūdens kvalitāte atbilst labai ekoloģiskai kvalitātei. Noteikumos norādīts, ka rekreācijas pasākumu (peldēšana, nemotorizētu ūdens transportlīdzekļu izmantošana, sacensības, masu pasākumi u.c.) intensitāte Blomes dzirnavezera nav liela, tādēļ šādu pasākumu ierobežošana vai koncentrēšana noteiktās ezera vietās nav nepieciešama. Ezerā jāturpina zivju mazuļu mākslīgā pavairošana atbilstoši Blomes dzirnavezera zivsaimnieciskās ekspluatācijas noteikumu rekomendācijām. Blomes dzirnavezera ir pietiekami labi apstākļi zivju nārstam un attīstībai, tādēļ nav nepieciešams veikt zivju dzīvotņu un nārsta vietu uzlabošanas pasākumus. Rekomendējama piekrastes ūdensaugu platību pļaušana un izvākšana atsevišķos posmos. Lai risinātu jautājumu par ezera uzpludinājuma līmeni, nepieciešams izstrādāt Blomes dzirnavezera slūžu rekonstrukcijas tehnisko projektu, kā arī noteikt optimālo ezera ūdens līmeni.

Ņemot vērā iepriekš minēto, Institūts secina, ka ezera ekspluatācija atbilstoši Noteikumu nosacījumiem (t.i., saskaņā ar normatīvo aktu un plānošanas dokumentu prasībām), nebūs saistīta ar vērā ņemamu zaudējumu nodarīšanu zivju resursiem. Minētā iemesla dēļ Institūtam nav iebildumu pret Noteikumos iekļautajiem ezera ekspluatācijas nosacījumiem, un tas savas kompetences robežās saskaņo šos Noteikumus.

Zivju resursu pētniecības
departamenta vadītājs

Didzis Ustups

ŠIS DOKUMENTS IR PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO PARAKSTU UN
SATUR LAIKA ZĪMOGU

Valsts vides dienests

VIDZEMES REĢIONĀLĀ VIDES PĀRVALDE

L.Paegles iela 13, Valmiera, LV-4201, tālr. 64207266 | Blaumaņa iela 7, Madona, LV-4801, tālr. 64807451
e-pasts vidzeme@vvd.gov.lv, www.vvd.gov.lv

Valmierā

01.03.2021
Uz 17.02.2021.

Nr. 2.4/1008/VI/2021
Nr. 069/21

Sabiedrībai ar ierobežotu atbildību
"VIDES KONSULTĀCIJU BIROJS"
birojs@vkb.lv

**Par Smiltenes novada ezeru
ekspluatācijas (apsaimniekošanas) noteikumiem**

Valsts vides dienesta Vidzemes reģionālajā vides pārvaldē (turpmāk – Pārvalde) ir reģistrēta Jūsu vēstule ar lūgumu saskaņot SIA “Vides konsultāciju birojs” izstrādātos ekspluatācijas (apsaimniekošanas) noteikumus (turpmāk tekstā – EAN) Smiltenes novada ezeriem: Blomes ezers, Bilskas ezers un Vidusezers. Vēstules pielikumā pievienoti Blomes dzirnavezera, Bilskas ezera un Vidusezera EAN, kas saskaņoti ar Pārtikas drošības, dzīvnieku veselības un vides zinātnisko institūtu “BIOR” (15.01.2021. vēstules Nr. 1-9/40-e; Nr. 1-9/38-e un 11.02.2021. vēstule bez Nr.) un Smiltenes novada domi (21.01.2021. vēstule Nr. SND/7.3.71.1/123).

Pārvalde, izvērtējot SIA „Vides konsultāciju birojs” 2020.gadā izstrādātos Blomes ezera, Bilskas ezera un Vidusezera EAN, secina, ka izstrādātie EAN kopumā nav pretrunā ar Ministru kabineta 2005.gada 27.decembra noteikumu Nr.1014 „Ūdens objektu ekspluatācijas (apsaimniekošanas) noteikumu izstrādāšanas kārtība” prasībām.

Atbilstoši iepriekš minēto Ministru kabineta noteikumu 8.5.punktā noteiktajam Pārvalde saskaņo Blomes ezera, Bilskas ezera un Vidusezera EAN redakcijas.

Direktora p.i.
Kontroles daļas vadītāja

I. Sedleniece

ŠIS DOKUMENTS IR ELEKTRONISKI PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO
PARAKSTU UN SATUR LAIKA ZĪMOGU

Gunārs Ģeida 64207275
gunars.geida@vvd.gov.lv